

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Udvalget for Forretningsordenen
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 16. november 2020
Kontor: Stats- og Menneskerets-
kontoret
Sagsbeh: Nanna Therkelsen
Sagsnr.: 2020-0037-0088
Dok.: 1705664

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 23 vedrørende forslag til lov om undersøgelse af visse forhold vedrørende Forsvarets Efterretningstjeneste (L 53), som Folketingets Udvalg for Forretningsordenen har stillet til justitsministeren den 9. november 2020. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Eva Flyvholm (EL).

Nick Hækkerup

/

Henrik Skovgaard-Petersen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 23 fra Folketingets Udvalg for Forretningsordenen vedrørende forslag til lov om undersøgelse af visse forhold vedrørende Forsvarets Efterretningstjeneste (L 53)

”Vil ministeren yde teknisk bistand til udarbejdelsen af ændringsforslag til lovforslagets §§ 7 og 12, så der tages højde for de retssikkerhedsmæssige betænkeligheder, som Djøf m.fl. giver udtryk for i sit høringssvar?”

Svar:

1. For så vidt angår lovforslagets § 7 fremgår det bl.a. af Djøfs høringssvar af 19. oktober 2020, at Djøf foreslår, at kun afhøringer, der af kommissionen vurderes at være unødvendige, eller som efter en konkret vurdering indebærer yderligere deling af højt klassificerede oplysninger og vurderes at udgøre en sikkerhedsrisiko, og som ikke vurderes at være strengt nødvendige, kan afskæres.

For så vidt angår lovforslagets § 12 fremgår det bl.a. af høringssvaret, at Djøf finder, at den ret, som bisidderen har efter lov om undersøgelseskommissioner, til at overvære alle vidneforklaringer med deraf følgende mulighed for at gennemføre kontraafhøring, også bør gælde for FE-undersøgelsen. Djøf anfører endvidere, at i hvert fald bisidderne for de embedsmænd, der er tjenestefritaget, og som qua deres organisatoriske placering allerede må formodes at have kendskab til de klassificerede oplysninger, der indgår i undersøgelsen, skal have adgang til det samlede materiale i overensstemmelse med § 22, stk. 2, i lov om undersøgelseskommissioner. Desuden fremgår det, at Djøf finder, at det bør præciseres, at et pålæg efter lovforslagets § 12, stk. 3, forudsættes kun at blive givet i helt særlige undtagelsestilfælde, og hvor det må antages, at de pågældende embedsmænd ikke har et forudgående kendskab til materialets indhold.

Spørgsmålet er forstået således, at der anmodes om teknisk bistand til udarbejdelse af ændringsforslag, der imødekommer de ovenfor nævnte forslag fra Djøf.

2. De nævnte ændringsforslag vil kunne formuleres på følgende måde:

**”Ændringsforslag
til
lov om undersøgelse af visse forhold vedrørende
Forsvarets Efterretningstjeneste**

(L 53)

Af (...):

Til § 7

1) Paragraffen affattes således:

”§ 7. Undersøgelseskommissionen kan anmode en person om at afgive forklaring for kommissionen som vidne, medmindre undersøgelseskommissionen vurderer,

- 1) at det er unødvendigt for en tilstrækkelig oplysning af sagen, eller
- 2) at det i det konkrete tilfælde vil indebære yderligere deling af højt klassificerede oplysninger og dermed udgøre en sikkerhedsrisiko, og det i øvrigt ikke vurderes strengt nødvendigt.”

[Justering af undersøgelseskommissionens adgang til at afhøre vidner]

Til § 12

2) Paragraffen affattes således:

”§ 12. Bisidderen har ret til at overvære møderne i undersøgelseskommissionen.

Stk. 2. Bisidderen har ret til af undersøgelseskommissionen at få kopi af det materiale, der indgår i undersøgelsen.

Stk. 3. Bisidderen må ikke uden undersøgelseskommissionens samtykke udlevere det i stk. 2 nævnte materiale til sin klient. Undersøgelseskommissionen kan give bisidderen pålæg om ikke at gøre sin klient bekendt med indholdet af det i stk. 2 nævnte materiale, hvis afgørende hensyn til fremmede magter, statens sikkerhed, sagens opklaring eller tredje-mand taler for det. Kommissionen kan under tilsvarende betingelser give bisidderen pålæg om ikke at gøre sin klient bekendt med, hvad der er foregået under møder i undersøgelseskommissionen. Pålæg efter 2. og 3. pkt. kan alene gives i det omfang, det må antages, at klienten ikke har et forudgående kendskab til materialets indhold.

Stk. 4. Bisidderen kan anmode undersøgelseskommissionen om at foranstalte bevisførelse.

Stk. 5. Bisidderen kan foretage uddybende afhøring af de personer, der har afgivet forklaring.”

[Justering af bisidderens mulighed for at overvære møder i undersøgelseskommissionen m.v.]

Bemærkninger

Til nr. 1

Med *ændringsforslag nr. 1* foreslås det, at undersøgelseskommissionen vil kunne anmode en person om at afgive forklaring for kommissionen som vidne, medmindre kommissionen vurderer, at det er unødvendigt for en tilstrækkelig oplysning af sagen, eller at det i det konkrete tilfælde vil indebære yderligere deling af højt klassificerede oplysninger og dermed udgøre en sikkerhedsrisiko, og det i øvrigt ikke vurderes strengt nødvendigt.

Det vil betyde, at undersøgelseskommissionen som udgangspunkt vil kunne anmode en person om at afgive vidneforklaring, men at dette ikke gælder, hvis undersøgelseskommissionen anser det for unødvendigt for en tilstrækkelig oplysning af sagen at indkalde vidnet eller anser det for at indebære yderligere deling af højt klassificerede oplysninger og dermed udgøre en sikkerhedsrisiko, og det i øvrigt ikke vurderes strengt nødvendigt at indkalde vidnet.

Til nr. 2

Med *ændringsforslag nr. 2* foreslås det, at lovforslagets § 12 i det væsentlige affattes i overensstemmelse med § 22 i lov om undersøgelseskommissioner.

Bisidderen vil herefter have ret til at overvære møderne i undersøgelseskommissionen, jf. det foreslåede stk. 1, ligesom bisidderen vil have ret til at undersøgelseskommissionen at få kopi af det materiale, der indgår i undersøgelsen, jf. det foreslåede stk. 2.

Bisidderen må efter ændringsforslagets stk. 3 ikke uden undersøgelseskommissionens samtykke udlevere det i stk. 2 nævnte materiale til sin klient. Undersøgelseskommissionen kan give bisidderen pålæg om ikke at gøre sin klient bekendt med indholdet af det i stk. 2 nævnte materiale, hvis afgørende hensyn til fremmede magter, statens sikkerheds, sagens opklaring eller tredjemand taler for det. Kommissionen kan under tilsvarende betingelser give bisidderen pålæg om ikke at gøre sin klient bekendt med, hvad der er foregået under møder i undersøgelseskommissionen.

Det foreslås herudover, at der indsættes et nyt 4. pkt. i lovforslagets § 12, stk. 3, hvorefter pålæg efter 2. og 3. pkt. alene vil kunne gives i det omfang, det må antages, at klienten ikke har et forudgående kendskab til materialets indhold. Dette pkt. afviger fra lov om undersøgelseskommissioner § 22.

Det foreslås desuden i stk. 4, at bisidderen kan anmode undersøgelseskommissionen om at foranstalte bevisførelse, ligesom det i stk. 5 foreslås, at bisidderen kan foretage uddybende afhøring af de personer, der har afgivet forklaring.

3. Som det fremgår af lovforslagets pkt. 1, er det en grundlæggende præmis for regeringen, at Danmark historisk har været og fortsat skal være en fuldt integreret del af den vestlige sikkerhedspolitiske alliance. Den alliance bygger ikke mindst på, at Danmark bevarer et nært og tillidsfuldt samarbejde med sine allierede.

Det er endvidere en grundpræmis for regeringen, at der ikke sker en spredning af meget sensitive oplysninger ud over det absolut nødvendige. Det er afgørende, at Danmark fortsat har en velfungerende efterretningstjeneste af hensyn til statens og befolkningens sikkerhed.

Det er navnlig på den baggrund regeringens opfattelse, at der gør sig helt særlige omstændigheder gældende i forbindelse med nedsættelsen af en undersøgelse som opfølgning på Tilsynet med Efterretningstjenesternes særlige undersøgelse af Forsvarets Efterretningstjeneste. Særligt hensynet til at beskytte den betydelige mængde klassificerede oplysninger, som vil indgå i undersøgelsen, medfører behov for at etablere en særlig undersøgelsesform, som på en række punkter afviger fra undersøgelseskommissioner nedsat efter lov om undersøgelseskommissioner.

Det er således bl.a. efter regeringens opfattelse nødvendigt, at der ved fastlæggelsen af rammerne for undersøgelseskommissionen og dens opgaver såvel som ved kommissionens gennemførelse og tilrettelæggelse af undersøgelsen foretages en afvejning mellem på den ene side hensynet til ikke at udbrede kendskabet til særligt sensitive oplysninger mere end strengt nødvendigt og på den anden side hensynet til at skabe klarhed over centrale spørgsmål i det undersøgte forløb, herunder med henblik på at drage læring heraf og skabe grundlag for at vurdere, om der foreligger forhold, der kan give anledning til at søge et ansvar gjort gældende, eller om der ikke er anledning hertil.

Det er atypisk, at en kommissionsundersøgelse sker under en så stor grad af fortrolighed. Det skyldes imidlertid, at det er regeringens opfattelse, at der gør sig helt særlige omstændigheder gældende i forbindelse med nedsættelsen af en undersøgelse som opfølgning på Tilsynet med Efterretningstjenesternes særlige undersøgelse af Forsvarets Efterretningstjeneste. Særligt hensynet til at beskytte den betydelige mængde klassificerede oplysninger, som vil indgå i undersøgelsen, medfører behov for at etablere en særlig undersøgelsesform, som på en række punkter afviger fra undersøgelseskommissioner nedsat efter lov om undersøgelseskommissioner.

Den med lovforslaget foreslåede undersøgelsesform tager således sit afsæt i den ordning, der gælder efter lov om undersøgelseskommissioner, men afviger på en række punkter, hvor den nævnte hensynsafvejning tilsiger det, herfra. På de punkter, hvor der ikke er gjort afvigelse, er det med lovforslaget tilsigtet at tilnærme ordningen i lov om undersøgelseskommissioner i videst muligt omfang.

Det er regeringens opfattelse, at lovforslaget generelt er udtryk for en rigtig balancering af de nævnte hensyn. På den baggrund kan regeringen ikke støtte ændringsforslagene.